

İSTANBUL İKLİM VİZYONU

yeşil
çözüm

ipa.istanbul

"Deadline 2020" Taahhüdü doğrultusunda İstanbul'un 2050 yılına kadar Karbon Nötr ve Dirençli Şehir olması için, Revize İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlandı.

İSTANBUL'UN İKLİM VİZYONU HAYATA GEÇİYOR.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC), altıncı raporunda küresel ısınmanın daha önce görülmemiş bir düzeyde olduğunu bildirmiştir. Önümüzdeki dönemde sıcaklık artışı 1,5 - 2°C derece ile sınırlandırılmazsa, kentlerde iklim krizine bağlı görülen etkilerin belirginleşmesi ve sayısal olarak artış göstermesi beklenmektedir.

İklim krizinin orman yangınları, kuraklık, sel gibi tüm dünyada görülen etkileri, Türkiye'de de benzer doğal afetler üzerinden kendini göstermektedir.

Deniz suyunun 2 - 2,5°C derece ısınması ve kontrolsüz atıklar nedeniyle ortaya çıkan müsilaj problemi Marmara Denizi'nde doğal hayatı bitirecek risklere neden olmuştur.

İstanbul'da görülen iklim özellikleri de değişim sürecine girmiştir.

2019 yılında dünya geneline yayılan COVID-19 salgını da kentlerin kırılganlığını bir kez daha ortaya çıkarmış ve olası risklere hazırlıklı olmanın önemini hatırlatmıştır.

Bütün bu süreçler, küresel ısınmanın kontrol altına alınması konusunda yerel yönetimlerin önemini ve işlevini anlaşılır hale getirmiştir. Türkiye, coğrafi konumu sebebiyle iklim krizinden en çok etkileyecek kuşaklardan birinde yer alırken, ekonomik ve sosyal açıdan merkez olan İstanbul'un ikliminde meydana gelecek etkilerin ulusal, hatta küresel boyutta olacağı bilinmelidir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) iklim krizi konusunda bu

acil ihtiyacın bilincinde adımlar atmakta ve politikalar üretmektedir.

Bu anlamda en temel adımlar İstanbul Planlama Ajansı (İPA) bünyesinde yer alan Vizyon 2050 Ofisi tarafından bütüncül bir bakış açısı ile hazırlanan **İklim Vizyonu** ile İBB Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan **İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı (İİDEP)** olmuştur. Böylece, İstanbul için yaşamsal önemde kabul edilen sorunlarla daha güçlü ve kapsayıcı bir mücadele süreci başlamıştır.

İİDEP ilk olarak 2018 yılında hazırlanmış ve çalışma kapsamında karbon salımında 2030 yılı itibarıyla artıştan %33 azaltım gibi kısıtlı ilerleme hedefleri açıklanmıştır. Söz konusu hedefleri daha ileri ve iklim krizinin acil ihtiyaçlarına karşılık verecek hale getirmek için İBB'nin Deadline 2020 Taahhüdü uyarınca İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı revizyon çalışmaları 2019 yılında başlatılmış, veriler toplanmış, mevcut durum analizi yapılmış ve gelecek senaryoları modellenmiştir. Ek olarak, sektörel bazda iklim krizine yönelik etki azaltım ve uyum stratejilerinin belirlenmesi ve eylemlerinin önceliklendirilmesi için iç paydaş çalışmaları düzenlenmiştir. Çalıştaylar sonucunda öncelikli eylemler ortaya konmuştur.

Bu adımları, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, özel sektör temsilcileri, kamu kurum ve kuruluşlarıyla yapılan dış paydaş çalışmaları takip etmiştir. Bu süreç sonucunda, İstanbul'un dayanıklı bir şehir olması adına hazırlanan senaryoyla ulaşım, sabit enerji, su ve atık konusunda eylemler ve politikalar belirlenmiştir. Söz konusu çalışmalar sonucunda İstanbul'un uluslararası taahhütlerine uygun olarak, çok daha kapsamlı ve somut hedefler belirlenmiştir. C40 ağının teknik desteği ile İstanbul'u 2050 yılında karbon nötr ve iklim krizine dayanıklı bir kent yapacak tüm adımlar belirlenmiş ve somut yol haritası tanımlanmıştır.

Avrupa kentleri arasında nüfus yoğunluğu ve hedefler bakımından benzersiz özellikler taşıyan İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı; Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı (SECAP), Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planı (SUMP) ve İstanbul Atık Yönetim Planı gibi politika ve strateji belgeleriyle birlikte hayata geçmektedir.

Bilim insanlarının ortaya koyduğu riskli tablonun meydana gelmemesi için İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı çerçevesinde belirlenen 2050 yılında karbon nötr hedefine ulaşabilmek için azaltım yüzdeleri;

- 2030 yılına kadar %52 mutlak azaltım,
- 2040 yılına kadar %89 mutlak azaltım,
- 2050 yılına kadar ise %100 mutlak azaltım

şeklinde belirlenmiştir.

Bu hedeflere ulaşmak amacıyla, 2050 yılına kadar hayata geçirilmesi öngörülen başlıca düzenlemeler şu şekildedir :

- Tüm otomobil ve taksilerin kademeli olarak elektrikli olması;
- Şehir genelindeki yolculukların %35'inin toplu taşıma ile gerçekleştirilmesi;
- Deniz ulaşımının oranının %10 seviyesine çıkarılması;
- Günlük yolculukların %50'sinin yürüme ve bisiklet ile gerçekleşmesi;
- Su kayıp ve kaçaklarının 2030 yılında %18 ve 2050 yılında %32 azaltılması;
- Kişi başı su kullanımının 2040 yılına kadar %11 azaltılması;
- Yiyecek ve bahçe atıklarının kompostlama metodu ile %100 geri kazanılması;

**Beton Kanal projesi,
ekolojik dengeyi
tümüyle bozacak,
kültürel miras
üzerinde yok edici
etkiler yaratacaktır.**

- Kentsel donatılarda %100 enerji verimliliğinin sağlanması;
- Enerji tedarikinin %55'inin yenilenebilir kaynaklardan sağlanması;
- Bertaraf edilen atıklardan elde edilen çöp gazının %95'inin enerjiye çevrilmesi;
- Organik atıklarının %100 geri dönüştürülmesi;
- Kağıt atıkların %100 geri dönüşümü;
- İBB binalarının enerjisinin yenilenebilir kaynaklardan sağlanması, sıfır atık yaklaşımının uygulanması;
- İETT filosunun %100 elektrikli olması.

İBB'nin iklim krizine dair politika belirleme sürecinin bir diğer adımı olan İstanbul İklim Vizyonu, İPA tarafından yürütülen İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi kapsamında oluşturulmuştur. İstanbul'un önümüzdeki yıllarda atacağı adımlara dair kapsamlı bir yol haritası sunacak bu belgede çeşitli stratejik amaçlar belirlenmiştir. Bu kapsamda ortaya konan "İklim değişikliğini gözetken, yenilenen ekoloji ve sağlıklı çevre" stratejik amacı, İBB'nin tüm plan ve çalışmalarının, iklim eylemi perspektifi önceliğinde gerçekleştirilmesini ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda iklim adaletinin sağlanmasını önceliklendirmektedir.

Bu kapsamda belirlenen ana stratejiler;

- Sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim krizine uyum sağlama kapasitesinin artırılması;
- İklim adaletinin sağlanması ve iklim krizinin sosyal ve ekonomik etkilerinin azaltılması;
- İklim krizine ve çevre yönetimine yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi;

- Ekolojinin ve doğal kaynakların korunması, doğanın iyileştirilmesi ve onarılması;
- Kirlilik ayak izlerinin azaltılması ve yaşam döngüsünün desteklenmesidir.

İstanbulluların iradesi ve bilimin yol göstericiliği ile kentin iklim anayasasını oluşturduk.

İstanbul, açıklanan vizyon ve eylem planında tarif edilen somut adımları atmaz ve iklim krizine karşı dayanıklı bir kent haline gelmezse, karşılaşması beklenen zorluklar şu şekilde olacaktır:

- Özellikle yaşlılar ve çocuklar gibi kırılgan gruplarda sıcaklığın artmasıyla ilişkili hastalıklar çoğalacaktır.
- Gıdavesu temininde kıtlıkyaşanacaktır.
- Sıcakdalgaları sonucu orman yangınları gibi felaketler artacaktır.
- İstanbul Boğazı'ndaki deniz seviyesinin 45 ila 75 santimetre arasında yükselmesi riski doğacaktır.
- Bir yandan İstanbul'un ortalama yıllık yağış miktarı %12 oranında azalırken, bir yandan da yağış yoğunluğunun %59'a kadar artması söz konusu olacaktır.
- Yağış yoğunluğuna bağlı olarak seller, kritik altyapı ve ulaşım sistemleri için büyük bir risk oluşturacaktır.
- İstanbul'da biyoçeşitlilik azalacak, istilacı türlerin sayısında artış olacaktır.

Bütün bu zorlukların üstüne, Kanal İstanbul'un sebep olacağı tehlikeler de eklenecektir. Kanal İstanbul projesi, ekolojik dengeyi tümüyle bozacak, kültürel miras üzerinde yok edici etkiler yaratacak, afet risklerini artıracak; kentli hakkını yok sayan, toplumun ve tüm canlıların yaşam hakkını gasp eden bir proje olacaktır. Özet olarak

Kanal İstanbul, yalnızca kentsel değil; bölgesel ve küresel bir iklim tehdidi olacaktır ve iklim krizi ile mücadele çabasını geri döndürme riski barındıracaktır.

İstanbul, 2050 yılında iklim krizine dayanıklı hale gelme kapasitesine sahip bir kenttir. Bunun için, ortak aklın ve bilimin yol göstericiliğinde, iklim adaletini odağına alarak hareket edilmesi gerekliliği bilinmektedir.

Tanıtilen bu vizyon doğrultusunda:

- Afetler karşısında İstanbul'un dayanıklılığını artıracak çalışmalara başlanmıştır.
- Yağmur suyu tünellerini yenilenmiştir.
- İstanbul'un birçok noktasında su baskınları riski azaltılmıştır.
- Tarım alanlarının yeniden üretime kazandırılması için çiftçilere ücretsiz fide dağıtılmıştır.
- Fide üretiminde kompost gübre kullanımı ile sıfır atık yaklaşımı büyütülmüştür.
- Temiz enerji ve döngüsel ekonomiye yönelik süreçler geliştirilmiştir.
- Kamuoyunda iklim krizine yönelik farkındalık yaratmak için dünyada sayılı örneği olan İklim ve Enerji Müzesi (Müze Gazhane) hayata geçirilmiştir.
- İstanbul'un farklı yerlerinde yaşam vadileri oluşturulmuştur.
- Kent içi karbon salımını azaltmak için aynı anda 10 hatta birden metro inşaatlarına başlanmıştır.
- Metrohatlarınınuzunluğunu233km'den 630 km'ye çıkarma hedefi konmuştur.
- Park Et, Devam Et alanları genişletilmektedir.

- Bisiklet yolları 350 km'den 650 km'ye çıkarılmaktadır.
- Biyoçeşitlilik ile ilgili çalışmalar ve tarım uygulamaları geliştirilmiştir.
- Atıkların düzenli depolama yöntemiyle bertaraf edilmesini azaltacak alternatif projelere odaklanılmıştır.

Bunlara paralel olarak, İBB, daha temiz bir çevre için Kasım ayında üç yeni tesisi devreye almıştır. Bunlar;

- 9 Kasım'da açılan Kemerburgaz Biyometanizasyon Tesisi, günlük 130 ton kapasitesi ile kaynağında ayrıştırılan organik atıkların işleneceği ülkemizdeki ilk tesis unvanına sahip oldu. Tesis, organik atıklardan oksijensiz ortamda biyogaz üretimi sağlayarak, elde edilen biyogazdan 1,4 MW elektrik enerjisi ve aynı zamanda günlük 40 ton kompost üretecek.
- 16 Kasım'da Emirli 2. Kademe İçme Suyu Arıtma Tesisi hizmete girdi. Tesis, Ömerli İçme Suyu Arıtma Tesisleri içerisinde yer alacaktır. Tesiste arıtılan sular, tıpkı Ömerli İçme Suyu Arıtma Tesisleri'nde yer alan diğer tesislerde olduğu gibi, Anadolu Yakası'nın tamamı ve Fatih, Bakırköy, Beşiktaş, Sarıyer ve Zeytinburnu'nun su ihtiyacını karşılayacak.

Belirtmelidir ki İstanbul'un geleceğini kurtarmak için İBB, inisiyatif olarak bu ülkenin en kapsamlı, doğa ve insan odaklı vizyonunu hazırlamış ve tam bir iklim krizi seferberliği başlatmıştır. Bu seferberlik doğrultusunda 2030 yılına kadar 387,5 milyon Euro, 2050 yılına kadar ise 478,5 milyon Euro olmak üzere toplamda 866 milyon Euro bütçeli 25 proje gerçekleştirecektir.

İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı içerisinde yer alan hedeflerin disiplinler arası geniş koordinasyon ve süreklilik gerektirmesi sebebiyle, iklim krizi ile mü-

cadele yolunda bir izleme mekanizması olarak İBB Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı bünyesinde İklim Değişikliği Müdürlüğü kurulması teklif edilmiş ve söz konusu teklif Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından onaylanmıştır.

Ayrıca diğer birimlerde iklim krizi ilgili sürecin takibi amacıyla iklim sorumluları belirlenmiştir. Yani kurumsal düzeyde sahiplenmenin bir gereği olarak, iklim mücadelesini kurumsal kültürün de bir parçası haline getirerek ilgili alanların temel bir bileşeni olarak tanımlanmıştır. Yürütülen tüm bu sürecin, omuz omuza ve topyekün bir seferberlik ruhuyla başarılabilmesine inanılmaktadır. Bu bağlamda İBB, başta merkezi yönetim ve yerel yönetimler olmak üzere edindiği tecrübeleri ve bilgi birikimini herkesle paylaşmaya ve iklim krizi alanında rehberlik yapmaya hazırdır.

İPA Vizyon 2050 Ofisi çatısı altında "İklim Platformu" oluşturulmaktadır.

Güçlü ve cesur iklim eylemi taahhüdünü ortaya koyan İBB, söz konusu iklim odaklı kurumsal yapılanmaya ek olarak hedeflerin gerçekleştirilmesi için tüm İstanbullular ile, ulusal ve yerel düzeyde kamu kurumlarının, sivil toplumun, kent konseyinin ve akademinin ortak eylem ve iradesine ihtiyaç duymaktadır.

Bu amaçla İPA bünyesindeki Vizyon 2050 Ofisi çatısı altında "İklim Platformu" oluşturulmaktadır. Bu platform, ortaya konulan hedefler doğrultusunda atılacak tüm adımların pusulası olacak ve sürecin izlenmesini, sürdürülebilirliğini ve başarısını garantileyecektir.

COP26'da İstanbul

Bu süreçte yapılan çalışmaları ve iklim vizyonunu aktarmak üzere "Glasgow'da gerçekleştirilen COP26 etkinliklerine, 2050 yılı karbon nötr olma hedefi veren İstanbul adına İBB Başkanı Sayın

Ekrem İmamoğlu da katılmıştır. Etkinlikler kapsamında Arup ve C40 işbirliğiyle hazırlanan "Küresel Şehirler İklim Eylemi Sergisi" başlıklı sanal sergide İstanbul'un da aralarında bulunduğu 11 kentin iklim eylemi konusunda iyi örnekleri ve projeleri sunulmuştur. COP26 süresince gerçekleştirilen görüşme ve tartışmalar, zirveye katılan uzmanlarımız tarafından takip edilmiş ve raporlaştırılmıştır.

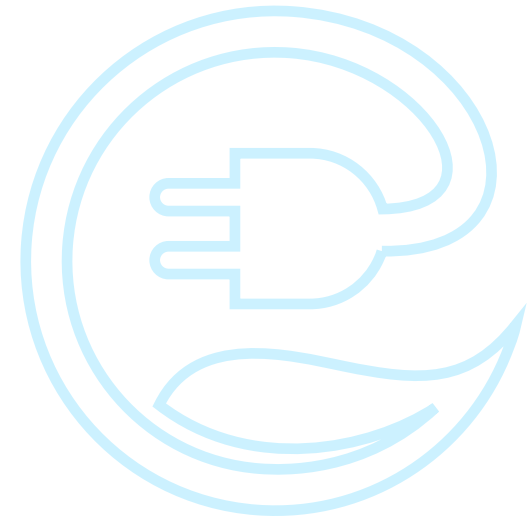
Tartışmalara İstanbullu sivil toplum katılımını kolaylaştırmak adına COP26 canlı yayınları Müze Gazhane'de kurulan ekrandan yayınlanmış ve yerel iklim aktivistlerinin etkinlik ve forumlarına ev sahipliği yapılmıştır.

Küresel ölçekte iklim krizi ile mücadele için atılan adımlar takip edildiği gibi ulusal iklim politikaları da yakından takip edilmektedir. Özellikle Paris Anlaşması'nın TBMM tarafından onaylanmasının ardından Ulusal Katkı Beyanının güncellenmesi, kömürden çıkış takviminin belirlenmesi gibi adımlar dikkatle izlenmektedir.

Aynı zamanda İstanbul İklim Vizyonu ve İklim Değişikliği Eylem Planı hedeflerinin 16 milyon İstanbullunun ve özellikle iklim değişikliği konularına duyarlı gençlerin katılımıyla gerçekleşeceğine inanmaktayız.

İstanbul'un iklimini ile doğal çevresini korumak ve yaşadığımız kenti iklim krizi etkileri üstesinden gelebilecek bir konuma yükseltmek, gündelik siyasi çekişmelerin dışında tutulması gereken, yaşamsal bir konudur. Önemle vurgulanmalıdır ki iklim krizi, İstanbul için olduğu kadar ülkemiz için de acil bir gündemdir. Bu nedenle İstanbul özelinde gerçekleştirilen tüm bu çabalar, iklim acil durumu ilan edilmesi yönündeki taleplere de karşılık gelmektedir. Bu süreç şeffaf, anlaşılabilir ve güncel biçimde kamuoyu ile paylaşılacak ve dinamik ve katılımcı bir biçimde yürütülecektir. Bu konuda sorumluluklarımızı somut ve cesur adımlarla gerçekleştirmek, çocuklarımıza, İstanbul'umuza, Türkiye'mize ve yaşadığımız dünyaya karşı

bir görevdir. Konuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşları da iklim krizine karşı hep birlikte harekete geçmeye davet ediyoruz.

ipa.istanbul

yeşil
çözüm